

Oikeusministeriö
katri.leikas@gov.fi

Asia: Yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksen työryhmän järjestökuuleminen
Viite: VN/3528/2021-OM-39

Sivistystyönantajien lausunto yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksesta

Sivistystyönantajat ry (myöhemmin Sivista) kiittää mahdollisuudesta lausua yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksesta. Sivista osallistui asiasta järjestettyyn kuulemistilaisuuteen 28.10, mutta haluaa vielä tarkentaa näkemyksiään muutamissa kysymyksissä.

Yhdenvertaisuussuunnittelun laajennus varhaiskasvatukseen

Sivista katsoo, että varhaiskasvatustoimijoilla on nyt entisestään laajat suunnitteluvälitteet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisen osalta. Jo nyt laki velvoittaa sekä kunnallisia että yksityisiä varhaiskasvatustoimijoita edistämään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Se on myös kiinteä osa varhaiskasvatussuunnitelmia. Lisäksi yksityinen varhaiskasvatustuotanto on tarkkaan valvottua. On tarkkaan punnittava, toisiko mahdollinen laajennus mitään konkreettista uutta mahdollisen hallinnon työn lisäksi. Sivista ei kannata henkilöstön velvollisuuksien lisäämistä. Kaikki mahdollinen suunnittelutyö tulee resursoida riittävästi pysyvin määrärahoihin ja mahdolliset lisäkustannukset korvattava suoraan varhaiskasvatustoimijoille.

Velvollisuus puuttua häirintään

Sivista ei kannata velvoitteiden lisäämistä lakiin, vaan katsoo, että nykyinen lainsäädäntö antaa riittävät eväät puuttua häirintään. Pidämme tärkeänä, että yksityinen koulutusmuoto huomioidaan, jos mahdollisia muutoksia kuitenkin tehdään. Sivistan jäsenenä on paljon pieniä ja erikoistuneita oppilaitoksia, joilla ei ole leveitä taloudellisia hartioita. Mahdolliset kustannukset on korvattava suoraan opetuksen ja koulutuksen järjestäjille. Sivista katsoo, että henkilöstön osalta asia on samankaltainen eli uusia säädöksiä ei ole tarpeen tehdä, mutta korrekti termi olisi puhua opettajien sijaan henkilöstöstä.

Häirintään puuttumisen osalta oppilaitoksille osoitettavat vastuut tulisi joka tapauksessa määritellä riittävän selkeästi. Silloin, kun kyse on oppilaan/opiskelijan toiseen oppilaaseen tai opiskelijaan kohdistamasta häirinnästä, on otettava huomioon se, millaisia keinoja nykyinen opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä koskeva lainsäädäntö ylipäättään antaa oppilaitokselle tilanteeseen puuttumiseksi. Yhdenvertaisuuslailla ei voida asettaa oppilaitokselle pidemmälle meneviä velvoitteita, kuin mihin muu oppilaitosta sitova nykyinen lainsäädäntö antaa mahdollisuuden.

Lisäksi on huomioitava, että oppilaitoksen näkökulmasta oppilaaseen tai opiskelijaan kohdistuvan häirintään puuttuminen saattaa olla vähintäänkin ensivaiheessa henkilökuntaan kuuluvan tehtävänä. Tällöin olisi huomioitava myös se, millaista henkilökunnan puuttumista oppilaan tai opiskelijaan harjoittamaan häirintään pidetään riittävänä, ja miten oppilaitoksen on toimittava tilanteessa, jossa henkilökuntaan kuuluva ei riittävästi puutu tilanteeseen. Oppilaitokselle ei voida myöskään tässä suhteessa asettaa pidemmälle meneviä velvoitteita, kuin mihin työlainsäädäntö antaa mahdollisuuden. Vaikutukset työlainsäädännön soveltamisen kannalta olisi myös arvioitava.

Sivista katsoo, että syrjinnän käsitteen laajentamisen ihmisryhmään kohdistuvaksi teeman suhteen on tehtävä laaja vaikutusarviointi. Laajentamisen vaikutuksia on arvioitava tarkkaan.

Kaikille sopiva suunnittelu

Sivista pitää tärkeänä, että opiskeluympäristöt olisivat mahdollisimman saavutettavia. Monet Sivistan oppilaitoksista ovat pieniä ja melko vaatimattomiakin toimijoita, joilla ei ole resursseja toteuttaa kaikille sopivaa suunnittelua. Ylipäänsä käsitteen ymmärrettävyyteen tulee kiinnittää huomiota. Mikäli muutoksia tältä osin tehdään, niin mahdolliset kustannukset on korvattava suoraan opetuksen- ja koulutuksen järjestäjille.

Sivistystyönantajat ry

Johtaja
Laura Rissanen
041 540 4505

Elinkeinopoliittinen asiantuntija
Jussi-Pekka Rode
040 168 6836

Sivistystyönantajat

- sivistys-, koulutus- ja tutkimusalan työnantajajärjestö
- jäsenenä yli 320 oppilaitosta kaikilta koulutusasteilta
- yliopistot, ammattikorkeakouluja, ammatillisia oppilaitoksia, lukioita, peruskouluja, kansanopistoja, urheiluopistoja, kansalaisopistoja, opintokeskuksia, kesäyliopistoja, taiteen perusopetuksen oppilaitoksia kuten esim. musiikkiopistoja, koulutusvientiyrityksiä
- jäsenet ovat säätiöitä, yhdistyksiä, osakeyhtiöitä tai julkisoikeudellisia laitoksia
- jäsenten palveluksessa noin 55.000 opetuksen, tutkimuksen ja hallinnon ammattilaista

Yksityinen toimija opetuksen järjestäjänä

- rekisteröity yhteisö (yhdistys, osakeyhtiö, säätiö)
- valtioneuvoston tai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä järjestämislupa
- hoitavat laissa määriteltyä julkista koulutustehtävää
- julkinen rahoitus
- tarjoavat maksutonta koulutusta samalla tavalla kuin kunnat, kuntayhtymät tai valtio
- perivät muussa opetuksessa (mm. musiikkiopistot, kansanopistot) opiskelijamaksuja samoilla periaatteilla kuin kunnallisetkin oppilaitokset
- toimintaa ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi
- toimintaa ohjaavat sama opetuslainsäädäntö ja opetussuunnitelmien perusteet kuin muitakin koulutuksen järjestäjiä